

akar gyakorolni Istenre. Aki éjeleket töltött el imádságban, nem helytelenítheti azt, hogy sokat imádkozunk, hanem az ima „inflációját” akarja meggátolni. Azt mondja, hogy aki Istenhez szól, tegye szíve egyszerűségében, teljes bizalommal és belenyugvással Isten akaratába. Ne akarja saját akaratát rákényszeríteni Istenre. Ne mondjon többet, mint amennyire belső fedezete van, máskülönben elértéktelenednek még a legszentebb szavak is. Olykor azonban méltó és üdvösséges az ismétlés is. Amikor nagyon örülünk, vagy nagyon szomorokunk például, az embereknek is többször egymásután mondjuk el ugyanazt. S jól tesszük, mert annak, ami valóban él a szívben és kikívánkozik onnét, nem biztosíthat elegendő teret egy rövid szó vagy mondat.

Persze az lenne a tökéletes, ha oly sok mondanivalónk lenne, hogy Istennek is annyit tudnánk beszélni, mint egy jóbaráttal, ha felfoghatnánk az ő választát, és együtt lennénk vele ebben a szent kapcsolatban. De ki tud így imádkozni? A keresztény áhitat ezért lépett mindjárt kezdetben arra az útra, hogy néhány tiszta és tisztító, jó és tartalmas szót ismételve imádkozzék. A válasz magába fogadja a megszólítást, ennek tartalma pedig kicseng a válaszokban. Az ismételten visszatérő válaszok felerősítik a tartalmi rezgéseket, a megszólítások méltóságteljesen előrehaladó tartalma pedig feloldja a válaszok egyhangúságát. Az egyszerű kérdésnek túl hamar vége szakadna, a pusztá ismétlés elfárasztana, így azonban ismétlésből és előrehaladásból olyan erőter jön létre, amelyben elidőzhet és megpihenhet a hívő szív.

A litánia olyan mély és egyetemes vallásos megnyilatkozás, ami sohasem avul el, feltéve, hogy jól imádkozzák. Az előimádkozó ügyeljen arra, hogy tisztán, világosan ütemesen ejtse ki a megszólításokat. Az utolsó szótág indokolatlan és bántó elnyújtása helyett egy ütemnyi csönd kövesse a megszólítást. Arra kell ez a csönd,

hogy kicsengjen és elegendő teret kapjon benne a megszólítás tartalma. A litánia ritmusa megkívánja, hogy a válasz és az újabb invokáció között is legyen egy ütem csönd. A ritmus megóvja a litániát, mind a gépiességtől, mind pedig attól, hogy szerteszét folyó hangzavar legyen belőle. Ha ritmikusan imádkozzuk a litániát, akkor majd Isten békéje és nyugalma árad ki imánkra. A litánia gyümölcsöző imádkozásához időre és türelemre van szükség. Ezért van az, hogy aki végighallgatott egy mai, népnyelvű szentmisét, annak rendszerint nincs már utána elég ideje és türelme még egy litániára is, nem szólva arról, hogy ezt a közös imádságot egyébként is könnyen paródiává, locsogó szószaporitássá teheti a legkisebb fegyelméletlenség.

A litánia „helye az életben” a szentmise elején, vagy a vecsernye, illetve a reggeli ima végén volt. Az esti misék újbóli bevezetése szükségképpen csökkentette a litániák jelentőségét, hiszen a szentmise elején két litániát is mondunk: a *Kyrie*-t és a *hívek könyörgését*. Igen jó szolgálatot tehetnek azonban a litániák ott, ahol felszentelt papok hiányában nem tartható szentmise. Igaz ugyan, hogy a II. vatikáni zsinat ilyen esetekben az Ige liturgiáját tartja kívánatosnak (a litániákról említés sem esik a liturgikus konstitúcióban), azonban ez olyan ideál, ami gyakorlatilag még nagyon hosszú ideig kivihetetlen. Marad tehát a litánia, amit a hívek maguk is imádkozhatnak. Egyébként is kár lenne, ha veszendőbe mennének a litánia értékei. Az Úr Jézus maga biztat a könyörgésre: „Kérjétek és adnak nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak” (Lk 11, 9). Az állhatatos imádságról szóló hasonlata pedig kifejezetten felszólít a kérdés és kopogtatás megismétlésére: „Mondom nektek: ha azért, mert barátja, nem is kelne föl, hogy kielégítse, alkalmatlankodása miatt mégis fölkel és odaadja amire szüksége van” (Lk 11, 8).

Nyíri Tamás

Az ember a hit által sóhajt Istenhez: „Hiszek. Adj Uram valamit, amiben higgyek.” És Isten, az ő istensége, elküldi neki a reményt, egy másik élet reményét, hogy abban higgyen. A remény a hit jutalma.

Miguel de Unamuno